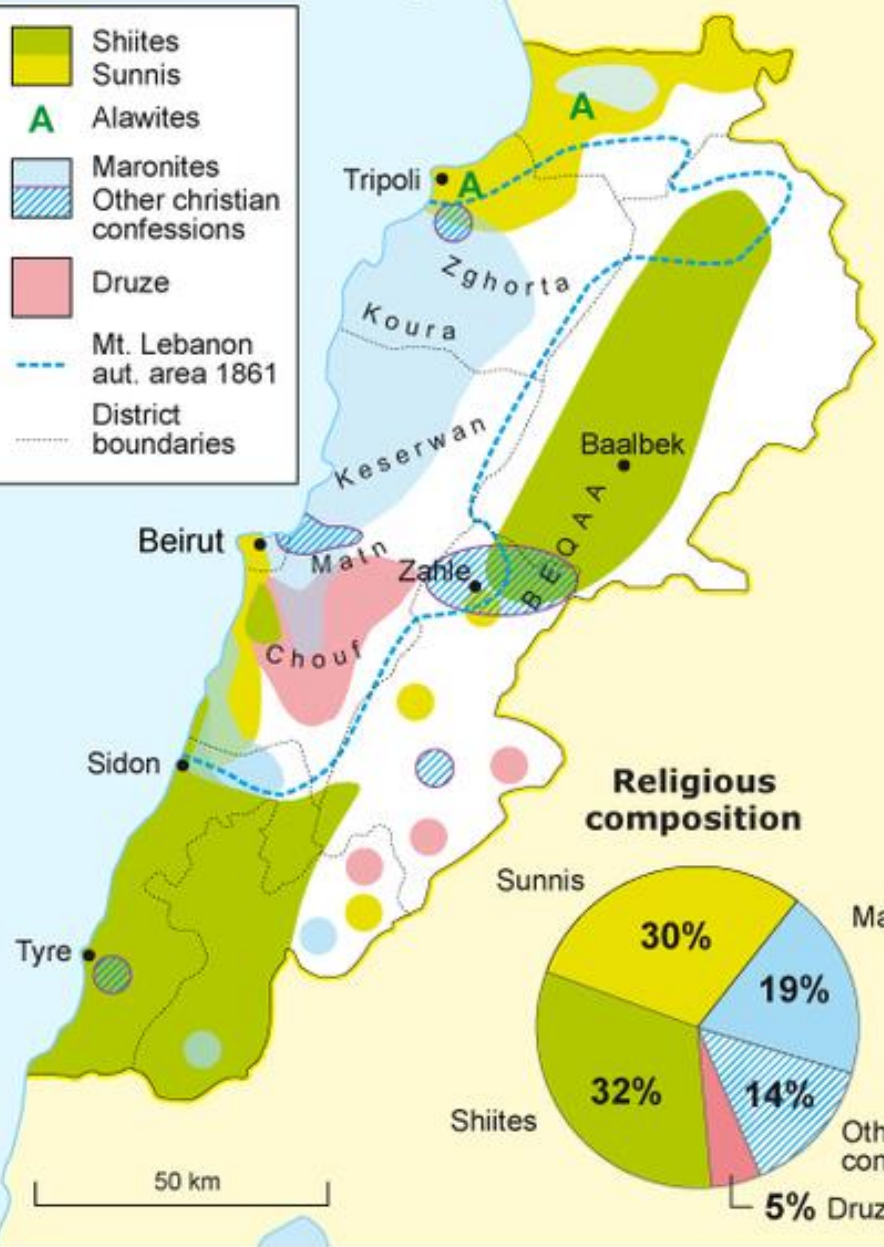
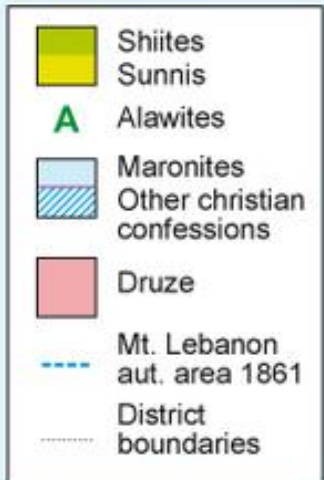

Politický vývoj Libanonu

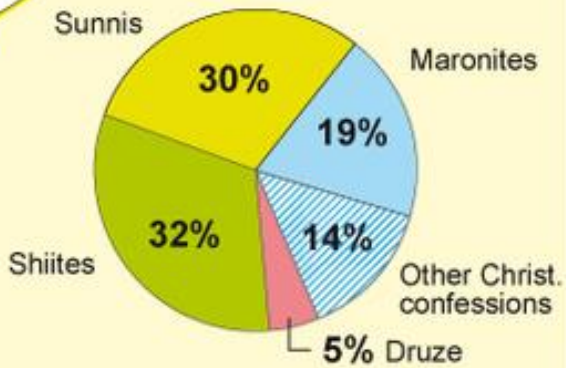

Marek Čejka

Lebanon Religious groups

Religious composition

50 km

- Přestože většinu obyvatel tvoří **Arabové**, ti jsou diferencováni nábožensky. Kvůli roztržitosti společnosti se o Libanonu někdy říká, že je to stát bez národa.
- Dnešní populace se pohybuje cca mezi **3,5 – 4 milióny** obyvatel (+ víc Libanonců žije mimo Libanon).
- K roztržitosti země také přispěla **dlouholetá občanská válka**, která vypukla v roce 1975 a oficiálně skončila v roce 1990, v jejímž průběhu zabíjela jedna strana druhou nezřídka čistě z náboženských důvodů. Zanechala za sebou 100 - 150 000 mrtvých.
- Libanon se kvůli občanské válce stal klasickým příkladem **hluboce rozdělené společnosti** a je možné najít paralely s JAR v době apartheidu, Severním Irskem a bývalou Jugoslávií.

Sektářská politika

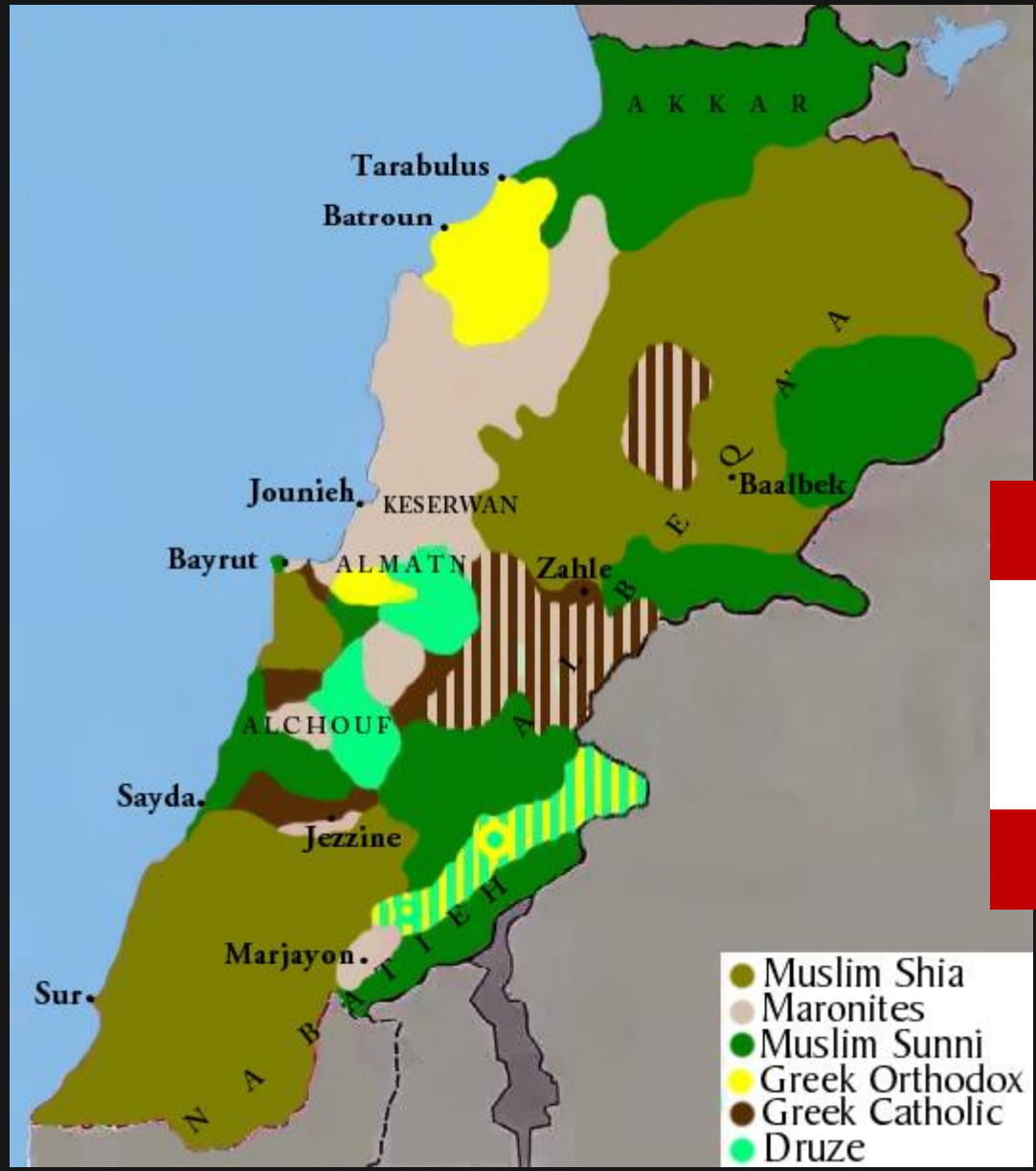
- **Nábožensko-politické sektářství** – segregace politiky a politických vztahů podle etno/religiózních skupin a milicí, se stalo jednou z hlavních hybných sil libanonské politiky.
- K devastaci země kromě náboženského sektářství přispělo i to, že se stala dějištěm **izraelsko-arabského konfliktu**. Konkrétně lze vinu přikládat **OOP**, a angažování se dvou regionálních velmocí – **Izraele** a **Sýrie**, kteří využili pro své cíle různé frakce libanonského obyvatelstva.
- V roce **2000 se Izrael**, a **v roce 2005 i Sýrie**, z Libanonu stáhly a od té doby se naděje na stabilizaci země zlepšily. Nicméně politický systém zůstal nepřiliš funkční a zkorumpovaný.

Historie Libanonu

- Féničané, Asyřané, Peršané, Alexandrova říše, helénistické státy, římská říše, byzantská říše, součást arabského chalífátu, křižáci, mameluci, 1516–1517 připojeno území k Osmanské říši.
- **V 2. polovině 19. stol.** se region ocitl **pod silným francouzským vlivem** a Francie o sobě tvrdila, že plní „civilizační misi“ v regionu a ochraňovala křesťanské obyvatele.

Libanonské menšiny

- Do **pohoří Libanon** se po staletí stahovaly nejrůznější pronásledované skupiny. Mezi nimi i příslušníci několika **křesťanských církví**, které si pečlivě udržovaly svou svébytnost, podobně jako **drúzové** a **šíté**.
- Žádná z těchto skupin tu netvořila většinu, křesťané se nikdy nezbavili strachu z muslimů. Když se do Palestiny začali stěhovat první **sionisté, libanonští křesťané** dospěli k závěru, že právě oni se mohou stát ideálními spojenci.

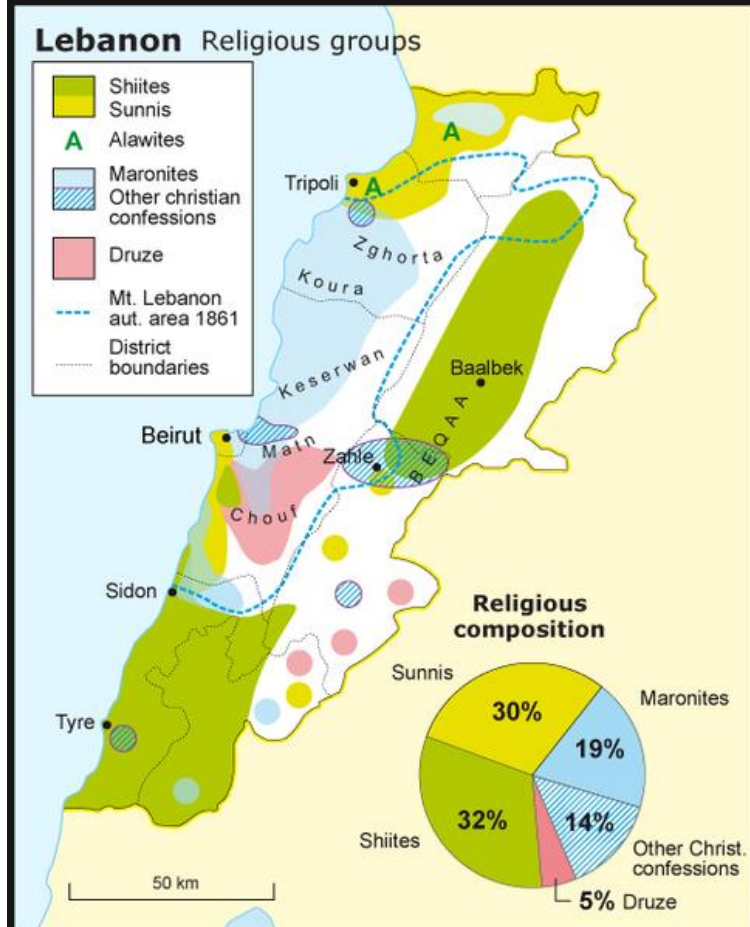

„Malý Libanon“

- **Postavení libanonských křesťanů v Osmanské říši bylo podobné situaci evropských židů.** Jejich komunita byla menší, vzdělanější a bohatší než její okolí - a tudíž ve stálém ohrožení. Nejvíce ze všeho to platilo pro maronity, příslušníky staré církve pěstující dlouhodobé vztahy s Vatikánem a Paříží.
- Po **pogromech z roku 1860**, při kterých zahynulo přes deset tisíc křesťanů, zřídili Osmané v Libanonu - pod tlakem Evropy - **křesťanskou provincii**.
- Autonomní **„Malý Libanon“** v rámci Turecké říše byl založen na proporcionální bázi. Ustřední orgán – rada, se skládala ze **4 Maronitů, 3 drúzů, 2 řeckých ortodoxních, 1 řeckého katolíka, 1 sunnity, 1 šíita**.
- Toto rozvrstvení se stalo základem pro budoucí politické uspořádání země.

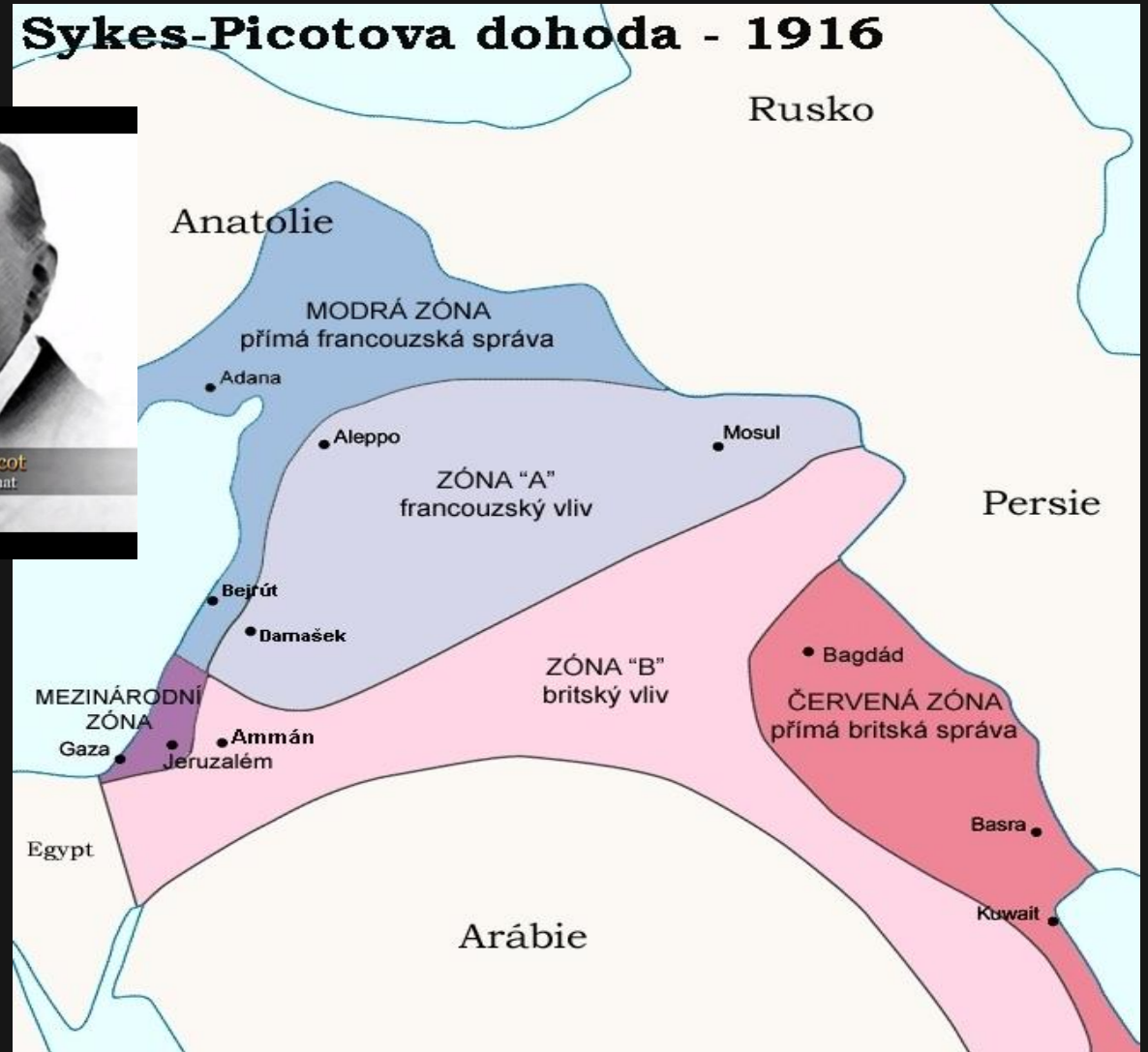
Mapa autonomního „Malého Libanonu“

- V době mladoturecké revoluce 1908-1909 došlo v Libanonu k vzestupu nacionalismu.
- Ruku v ruce s politickou fragmentací šla **podpora místních etnicko-náboženských skupin ze strany Západu**, které měly díky svému speciálnímu vztahu k Západu (křesťanství) zastupovat jeho zájmy v oblasti
- Francouzi tak podporovali libanonské křesťany
- V r. 1914 se ale území stále nacházelo pod formální tureckou nadvládou, přestože od r. 1860 byly de facto pod fr. ochranou.
- Po vypuknutí války spadla v r. 1915 tato oblast pod tureckou voj. správu.
- Na konci WW1 okupace Brity a Francouzi.

1916 – tajná Sykes-Picotova dohoda

Sykes-Picotova dohoda - 1916

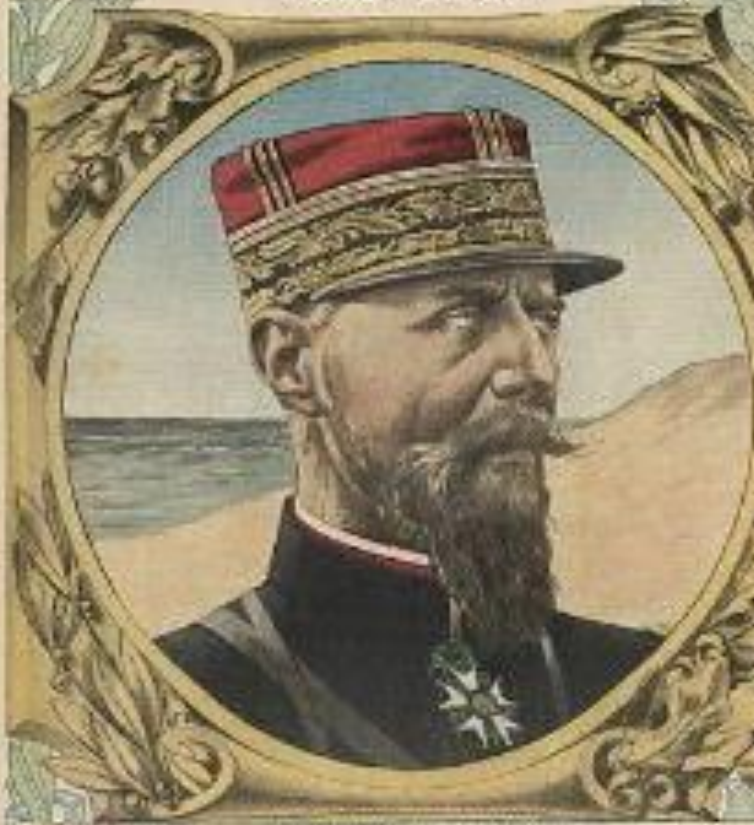

Vznik „Velkého Libanonu“

- Už ve známé **Sykes-Picotově** dohodě (1916) mezi F a GB spadl Libanon do francouzské sféry zájmů
- Po válce **maronité očekávali, že se Paříž zasadí o vznik křesťanského státu** v hranicích dosavadní autonomie.
- Namísto toho však v r. 1918 francouzský vysoký komisariát v Bejrútu vyhlásil pásmo od Týru na jihu, po Tripolis severu, spolu s pohořím Libanon za nový stát, **Velký Libanon** (odpovídající dnešním hranicím).
- **dvakrát tak velký jako Malý Libanon a poměr křesťanů vůči ostatním komunitám se snížil ze 79 % na 53 %.**
- 1920 - konferencí v San Remu **francouzský Mandát Sýrie.**
- 1926 – Libanon i administrativně oddělen od mandátu Sýrie - udělena značná autonomie.

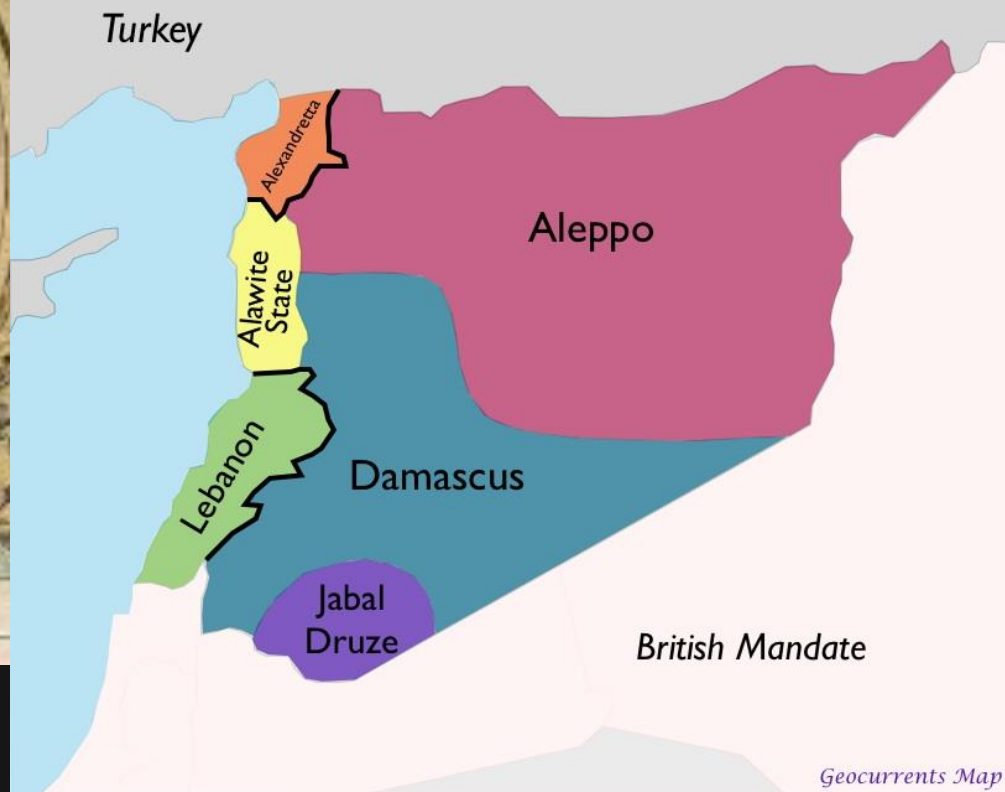
Le Petit Journal

ADMINISTRATION 15 CENT. SUPPLEMENT ILLUSTRÉ 15 CENT. ABONNEMENTS
100 rue de Valenciennes PARIS 11e Téléphone 1.441
DIMANCHE 4 AOÛT 1918

NOS CHEFS VICTORIEUX
Le Général GOURAUD

States of French Syria c. 1924

1920 – San Remo – vytvoření hranic moderního Blízkého východu

Sektářský politický systém

- Během 30. let vznikla tradice, podle které je:
  - prezidentem volen **maronita**,
  - předsedou vlády **sunnita**
  - předsedou sněmovny **šíita**,

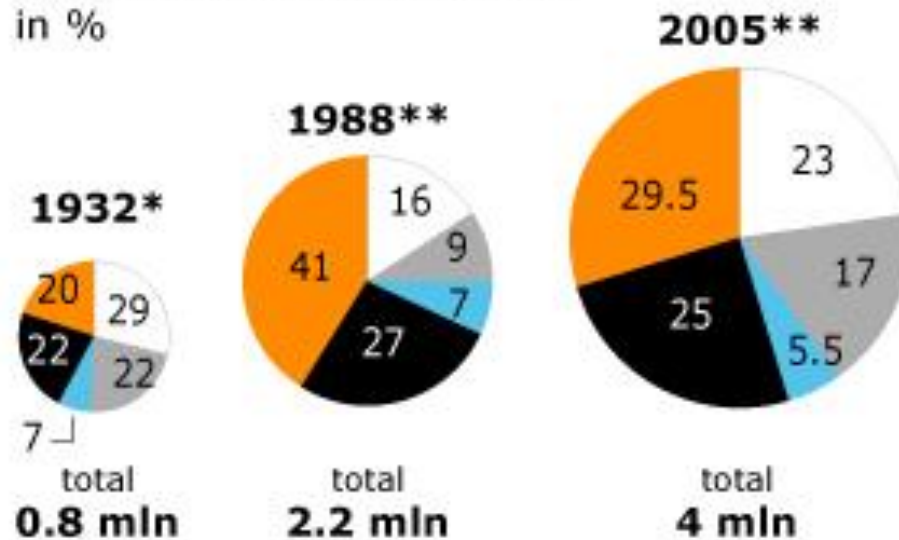
ve sněmovně zasedají křesťané a muslimové v poměru 6 : 5. (ústava z r. 1926)

- V té době maronitští křesťané stále tvořili více než polovinu obyvatel země.
- 1940 Libanon pod správou Vichy
- 1941 obsadili Libanon Britové a Svobodní Francouzi
- pod britským tlakem vyhlásil De Gaulle 26.11.1941 zrušení Mandátu a formálně uznal nezávislost Libanonu.
- **1. ledna 1944 vzniká nezávislá Libanonská republika**
- Francie postupně ztratila na území svůj dřívější vliv a Libanon přestal být chráněncem Západu, ale zároveň neměl být součástí arabského Blízkého východu a snahou poválečných politiků byla nezávislost Libanonu na Sýrii

Demografická změna Libanonu

Share of religious groups

of total Lebanese population,
in %

* According to census
in 1932

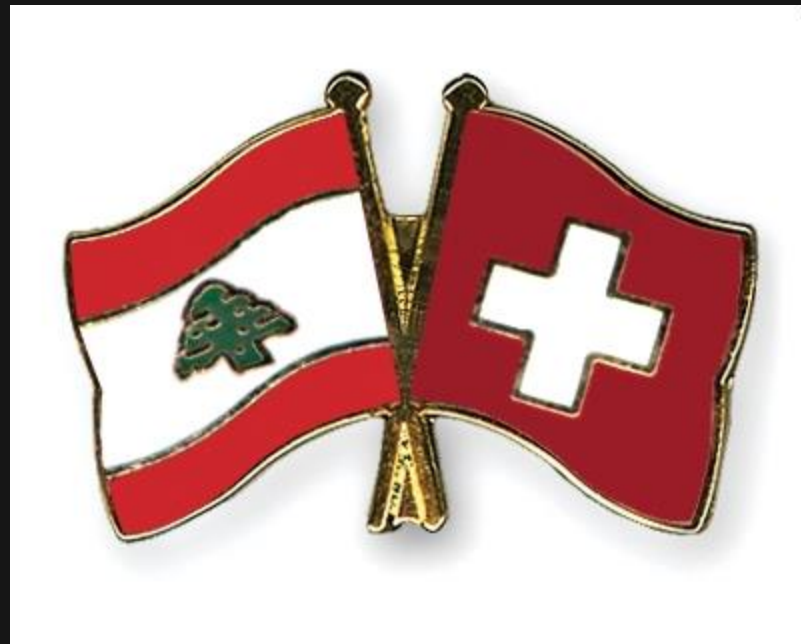
** According to estimates
in 1988, 2005

Libanon po 2. světové válce

- V r. 1946 byla francouzská a britská vojska stažena a **až do 70. let vládl na území Libanonu relativní stabilita** – uplatňoval se výše uvedený "triumvirát"
- Od konce 50. let zažíval Libanon velkou konjunkturu – **„Švýcarsko východu“**. V roce 1960 přesáhly vklady v bejrútských bankách jednu miliardu liber.
- **Bejrút** se stal finančním centrem celého Blízkého východu. Jednalo se však o **nábožensky rozdělené město** (křesťanská a muslimská komunita)
- Také pouhých **jen 40% dětí chodilo do státních škol**, ostatní navštěvovaly školy svých náboženských komunit, které nedělaly nic pro to, aby daly odlišné komunity dohromady.

„Švýcarsko Blízkého východu“

Nárůst napětí

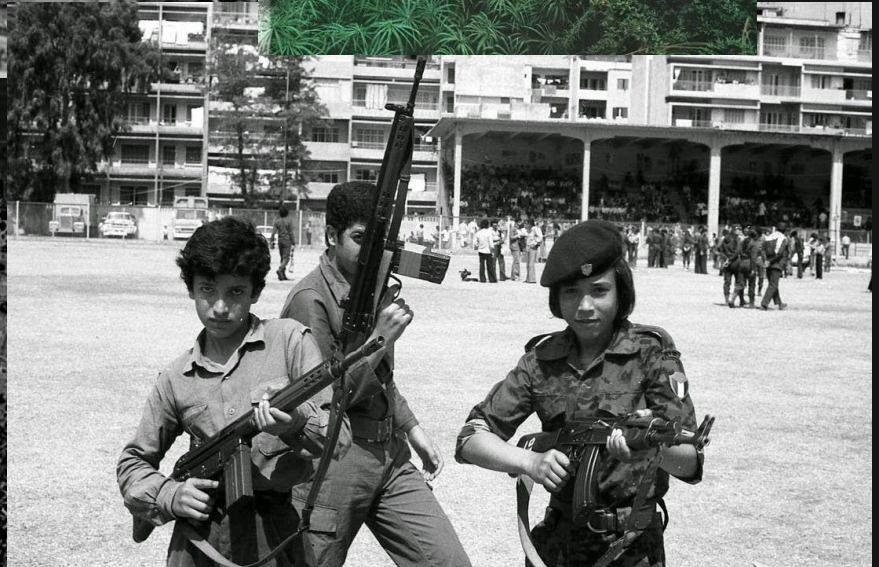
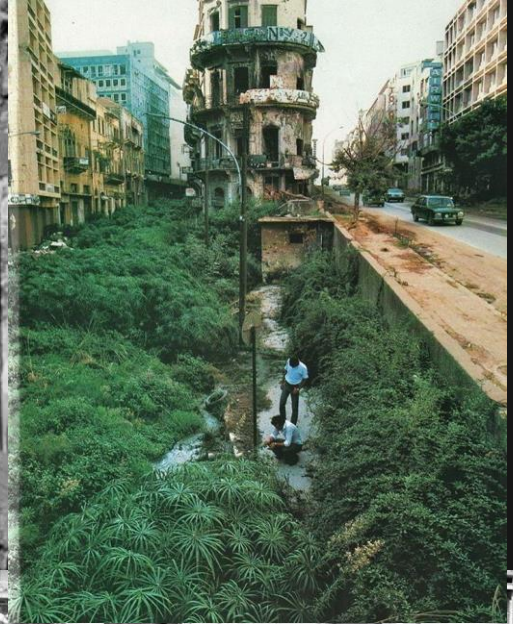
- **rozkol ve společnosti** se objevil v době Suezské krize (1956), ve které muslimové podporovali Egypt a maronitští křesťané Francii a V. Británii
- Napětí mezi komunitami se stupňovalo. **Muslimové**, kteří s dominujícími frankofilními křesťany nevycházeli příliš dobře byli **daleko více nakloněni Sýrii a panarabským projektům (Násir)**.
- Prezident **Camille Chamoun** zabránil obč. válce (1958) povoláním americké armády vojsk.
- Aktivnímu zapojení do arabsko-izraelských válek v letech 1967 a 1973 se Libanon sice vyhnul, avšak **do země začal proudit stále větší počet palestinských uprchlíků**. Byly vytvořeny **uprchlické tábory** v okolí Bejrútu a ostatních měst.
- **To napomohlo demografické změně obyvatelstva Libanonu ve prospěch muslimů proti křesťanům.**
- **Libanon byl tak v průběhu druhé poloviny 20. stol. čím dál více zapojen do izraelsko-palestinského konfliktu**

Cesta k občanské válce

- V roce **1969 ztratila libanonská vláda kontrolu nad jižním Libanem.**
- Poté, co byla OOP v letech 1970–71 vyhnána z Jordánska, přemístila se právě do jižního Libanonu. Brzy se této oblasti začalo přezdívat „**Fatah Land**”.
- Operace různých skupin OOP z tohoto území, při kterých bylo využíváno i dělostřelectvo a rakety, tak čím dál více ochlazovaly vztahy Libanonu s Izraelem a zapojovaly zemi do izraelsko-palestinského konfliktu
- **OOP nezářídka operovala přímo z palestinských utečeneckých táborů.** Ty se pak stávaly terčem izraelských odvet, při kterých bylo usmrceno i mnoho civilistů.
- Palestinci se také stali hlavním předmětem sporu mezi muslimy a maronitskými křesťany sdruženými ve **Falangistické straně**. Ta se mj. inspirovala španělskými fašisty.
- Když došlo v dubnu 1975 u maronitského kostela v Bejrútu k atentátu a následně byl zmasakrován autobus plný palestinských uprchlíků, vypukla v zemi občanská válka.

OBČANSKÁ VÁLKA 1975 – 1990

Vojenské síly, které se účastnily občanské války

- Libanonská armáda (rozpad)
- **Libanonská fronta** (založena 1976)
  - **Libanonské síly** (Katáíb-Falangisté, Džumájílové)
  - **Národní liberální strana** (Camille Šamún)
  - **Stážci cedrů** (Etienne Sakr)
  - **Marada** (Sulejmán Frandžíje)
  - **Řád maronitských mnichů** (Šarbíl Kassis)
  - **Tanzím** (Fuád Šimalí)
  - **Armáda svobodného Libanonu** (Saad Haddád)
    - později Jiholibanonská armáda

Libanonské národní hnutí (zal. 1973)

- Pokroková socialistická strana (Kamál a Wálid Džublát)
- Murábitún (Ibráhím Kulejlát)
- Libanonská komunistická strana (Žúrž Háwí)
- Pro-Irácká strana Baas (Abdelmadžíd Rafí)
- Organizace komunistické akce (Muhsín Ibráhím)

Spojenci národního hnutí podporujícího Sýrii

- Národní fronta
- Pro-Syrská strana Baas (Ásim Kanúš)
- Jednota lidových sil pracujících (Kamal Šatíla)
- Syrská socialistická národní strana (Ibráhím Knajse)
- Amal (ajatolláh Músá Sadr, Nábí Berri)

Hizballáh

- Radikální šíitské militantní a politicko-náboženské hnutí působící v Libanonu
- Vznik pro izraelské invazi v roce 1982
- Podpora Íránu po r. 1979
- Reakce na akce IDF v jižním Libanonu
- Sociální a militantní křídlo

Vedle domácích aktérů také řada zahraničních aktérů občanské války

- Syrská armáda
- Organizace pro osvobození Palestiny
- Izraelská armáda

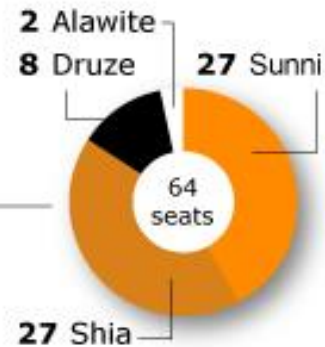
Konec občanské války

- Konec 80. let byl v Libanonu dobou pokračujícího politického chaosu, kdy **v čele země nestál žádný prezident, zato dvě vlády**. Současně v zemi působilo **více jak čtyřicet milicí**.
- Ke skutečnému ukončení vleklé občanské války nakonec přispěla až **aktivita Ligy arabských států**. V Saúdské Arábii byla dne **22. října 1989 podepsána tzv. Taífská dohoda**. Ta pozměnila politický systém Libanonu omezením privilegovanosti maronitských křesťanů a muslimy s nimi politicky zrovnoprávnila.
- Dohoda také připravila půdu pro odchod syrské armády ze země.

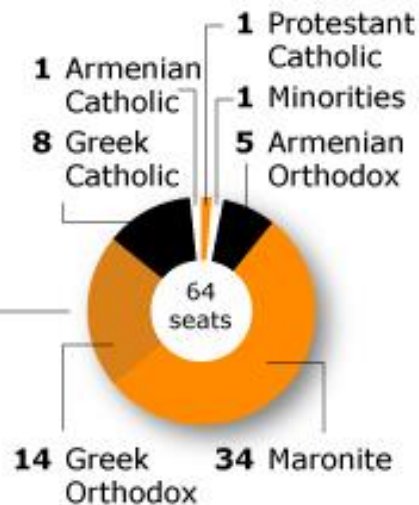
Zastoupení minorit v parlamentu

Religious groups in Lebanese Parliament

Muslims

Christians

Total number of seats: 128

Source: BBC

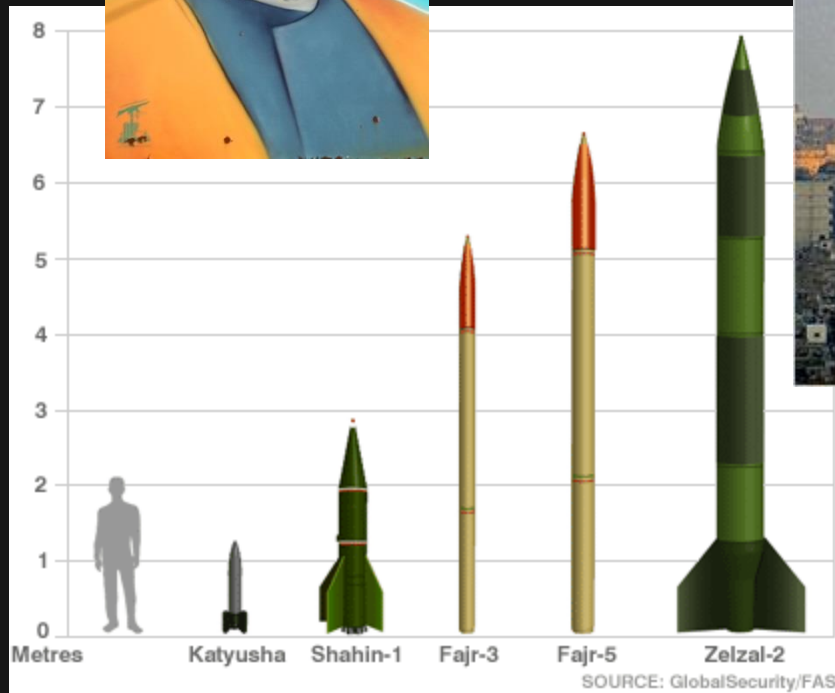
Situace po občanské válce

- poválečná obnova země
  - jih nadále okupován Izraelem
  - na zbylém území se nachází 40 000 syrských vojáků, Sýrie má zajištěnu politickou nadvládu.
- květen 1992 - sociální nepokoje vyvolané tíživou hospodářskou situací - odstoupení vlády, volby srpen 1992. Vítězí prosyrské strany. Vládu sestavuje Rafík Harírí, který prosazuje ekonomickou obnovu země.
- V 90. letech se stupňuje konflikt Hizballáhu a Izraele

Po roce 2000

- květen 2000 – Izrael ukončuje okupaci jižního Libanonu a naplňuje rezoluci Rady bezpečnosti OSN č. 425.
- Od roku 2001 protestuje část Libanonců proti přítomnosti syrských jednotek a proti vměšování Sýrie do vnitřních záležitostí Libanonu.
- v červnu 2001 stahuje Sýrie svá vojska z Bejrútu a okolí a vyhovuje požadavkům Libanonců. Syrská vojska a zpravodajské služby začínají opouštět území Libanonu.
- 14. února 2005 je proveden atentát na bývalého libanonského premiéra Haríího, který představuje symbol poválečné obnovy Libanonu i jeho ekonomické liberální politiky.
- Tento akt vyvolává vlnu protisyrských demonstrací. Je to počátek tzv. **cedrové revoluce**.
- 26. 4. 2005 je definitivně dokončeno stahování syrských vojsk z Libanonu. Syrskému stažení předcházeli intenzivní tlak jak ze strany mezinárodního společenství, tak od libanonské opozice, která otevřeně obvinila Damašek z podílu na únorovém atentátu. Sýrie sice popírá, že by s vraždou měla cokoliv společného, většina Libanonců je však přesvědčena o opaku.

Konflikt s Izraelem v roce 2006

Hlavní političtí aktéři po roce 2010

„Prozápadní“ Aliance 14. března

Party	Arabic name	Seats in Parliament (after 2009 election)	Demographic base
Future Movement	<i>Tayyar Al Mustaqbal</i> تيار المستقبل	26	Secular; Mainly Sunni Muslim.
Independents		13	
Lebanese Forces	<i>al-quwāt al-lubnāniyah</i> القوات اللبنانية	8	Secular; Maronite.
Kataeb Party	<i>al-Kataeb al-Lubnāniyya</i> حزب الكتائب اللبنانية	5	Mainly Maronite Christian
Social Democrat Hunchakian Party	<i>Hizb al-Henchag</i> حزب الهنشاق (حزب الهنشاق الديمقراطي الإجتماعي)	2	Secular, Armenian
National Liberal Party	<i>Hizb al-Wataniyyin al-Ahrar</i> حزب الوطنيين الأحرار	1	Maronite Christian
Democratic Left	<i>Harakat Al-Yassar Il-Dimoqrati</i> حركة اليسار الديمقراطي	1	Secular
Islamic Group	<i>Al-Jamaa Al-Islamiya</i> الجماعة الإسلامية	1	Sunni Muslim
Armenian Democratic Liberal Party - Ramgavar	<i>Hizb al-Ramgavar</i> حزب الرمغفار (الحزب الديمقراطي الليبرالي الأرمني)	1	Secular, Armenian
Independence Movement	<i>Harakat Al-Istiklal</i> حركة الإستقلال	0	Officially secular; Mainly Maronite Christian
Democratic Renewal	<i>Harakat al-Tajaddod al-Dimoqrati</i> حركة التجدد الديمقراطي	0	Secular
Lebanese National Bloc	<i>Hizb al-Kitla al-Wataniya</i> حزب الكتلة الوطنية	0	Officially secular; mainly Maronite Christian
Free Lebanese Armenian Movement	<i>Harakit Al-Lubnaniyin Al-Arman Al-Ahrar</i> حركة اللبنانيين الأرمن الأحرار	0	Secular, Armenian
Free Shiite Movement	<i>Tayyar el-Shi'i el-Horr</i> التيار الشيعي الحر	0	Shiite Muslim
Lebanese Peace Party	<i>Hizb as-Salām al-Lubnāny</i> حزب السلام اللبناني	0	Secular
Muahedeen Group	<i>Jamaat AL-Muahedeen</i> جماعة الموحدين	0	Mainly Druze
Syriac Union of Lebanon	<i>Hizb al Ittihad al Siryāni</i> حزب الاتحاد السرياني	0	Syriac Christian
Shuraya Party	<i>Hizb Al-Shurāya</i>	0	Assyrian

„Prosyrská“ Aliance 8. března

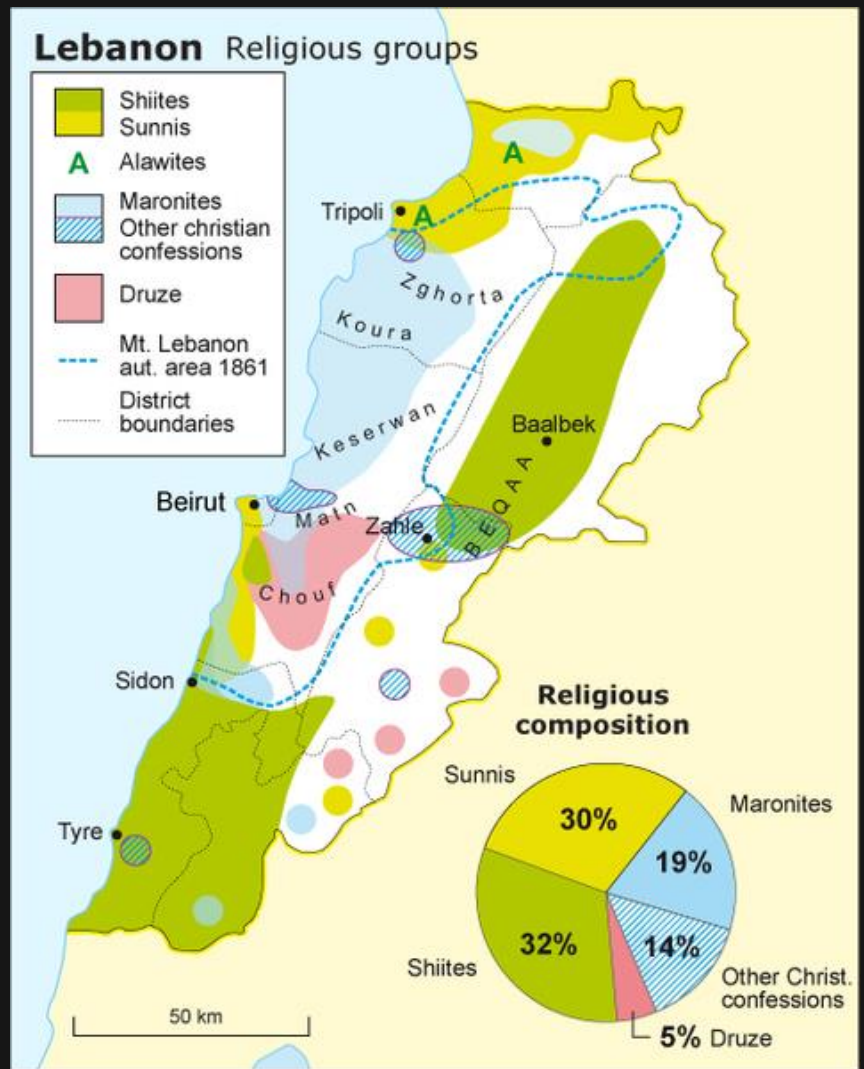
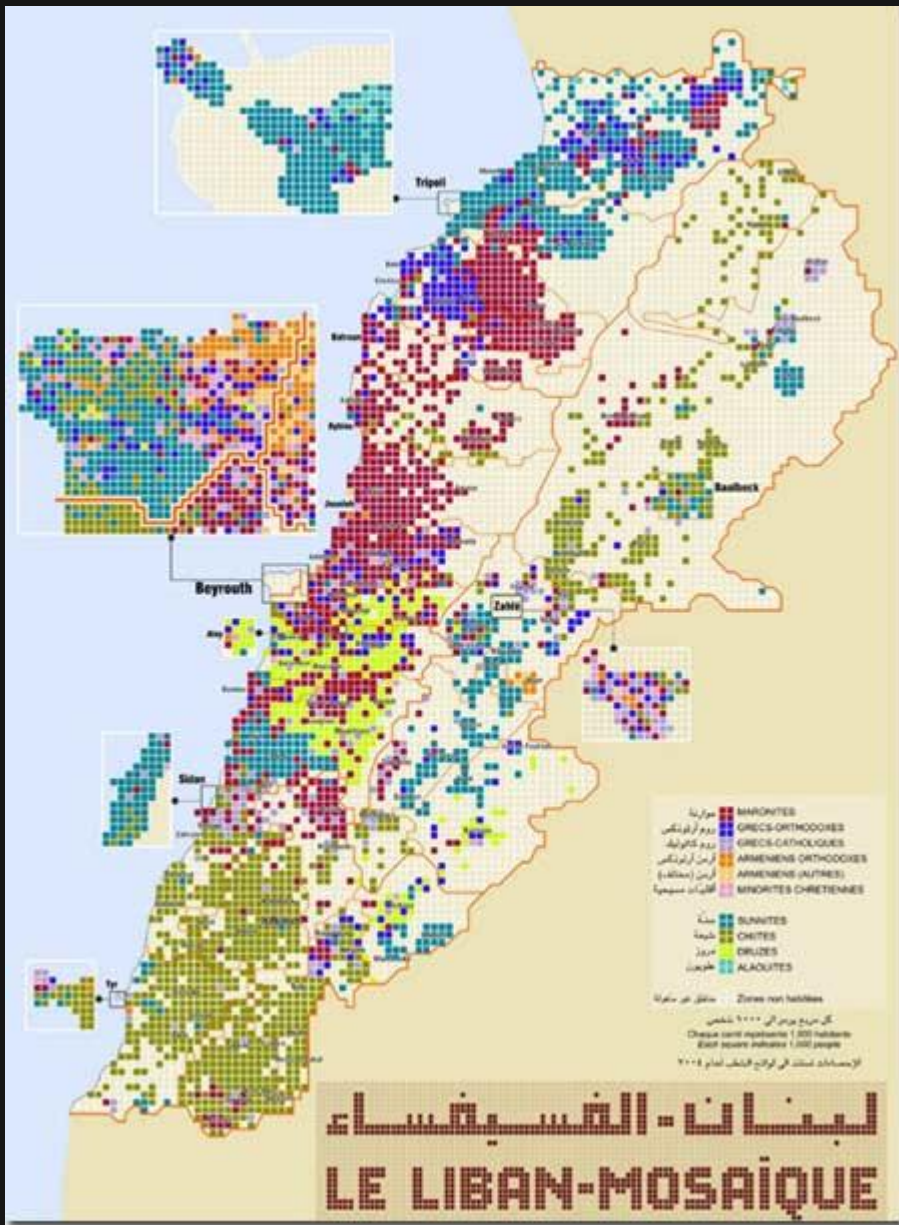
Party	Arabic Name	Seats in Parliament (after 2009 election)	Demographic Base
Free Patriotic Movement	at-Tayyar al-Watani al-Hurr	19	Secular, predominantly Christian
Amal Movement	Harakat Amal	13	Secular, predominantly Shi'a Muslim
Hezbollah	Hizballah	12	Shi'a Muslim
Progressive Socialist Party	al-Hizb at-Taqaddumi al-Ishtiraki	7	Secular, predominantly Druze
Lebanese Democratic Party	al-Hizb ad-Dimuqrati al-Lubnani	4	Secular, Druze
El Marada Movement	Tayyar al-Marada	3	Christian, mainly Maronite
Glory Movement	Harakat Majd	2	Sunni Muslim
Armenian Revolutionary Federation	Tashnag	2	Secular Armenian
Syrian Social Nationalist Party	al-Hizb as-Suri al-Qawmi al-Ijtima'i	2	Secular with support across all communities
Ba'ath Arab Socialist Party	Hizb al-Ba'th al-Arabi al-Ishtiraki	2	Secular
Solidarity Party	Hizb at-Tadamoun	1	Maronite Christian
Skaff Bloc	Kutlat Skaff	0	Secular, mainly Greek Catholic
Popular Nasserite Organization	at-Tanzim ash-Sha'bi al-Nasiri	0	Secular, mainly Sunni Muslim
Arab Democratic Party	al-Hizb ad-Dimuqrati al-Arabi	0	Alawi Muslims

- 27 June 2009, Lebanon's president Michel Suleiman appointed parliamentary majority leader Saad Hariri as prime minister after his pro-Western coalition, the March 14 Alliance, defeated a Hezbollah-led alliance in a June 2009 election.
- In November, after five months of cabinet negotiations, Hariri formed a national unity government.
- In January 2011, the government collapsed after all ten opposition ministers and one presidential appointee resigned due to tensions stemming from the Special Tribunal for Lebanon, which was expected to indict Hezbollah members in the assassination of former prime minister Rafic Hariri.

Těžce zkoušený Libanon

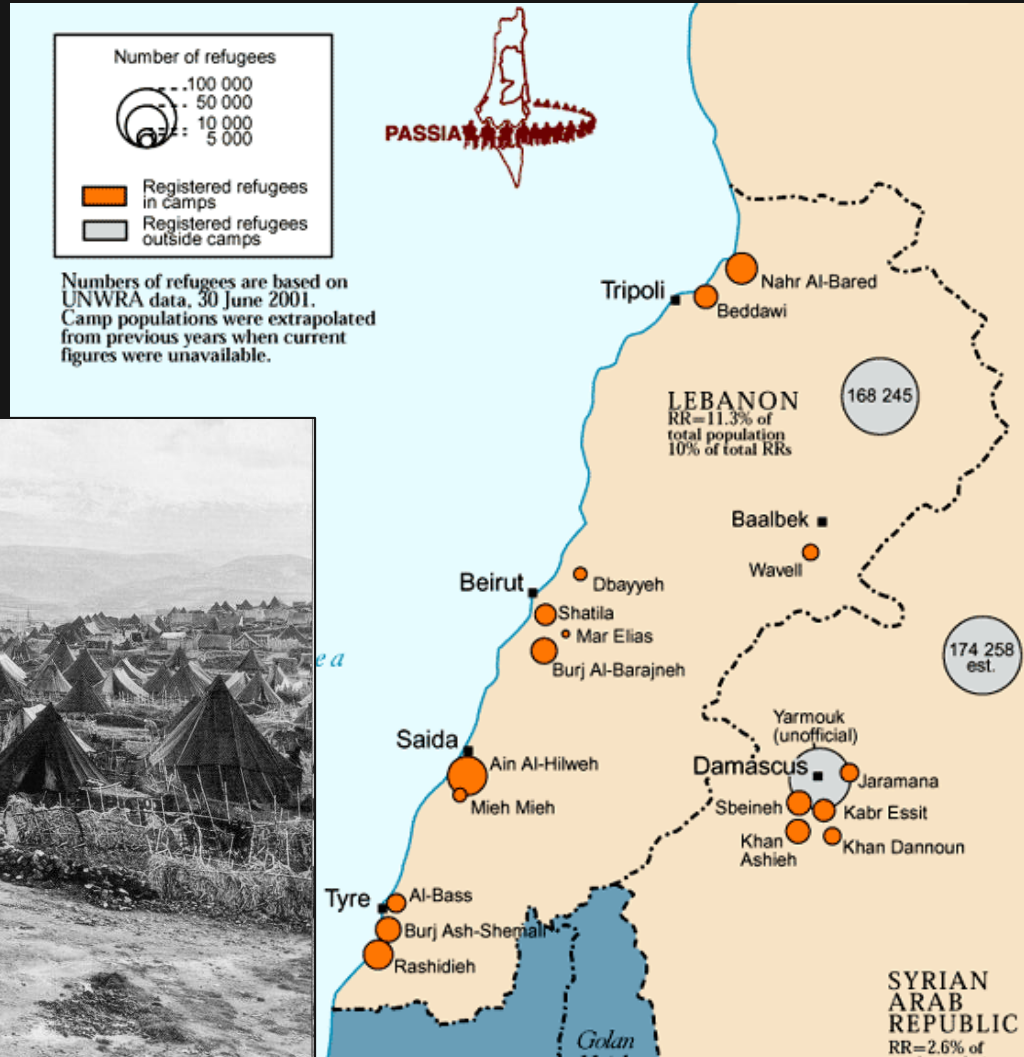

PALESTINŠTÍ UPRCHLÍCI

v LIBANONU

SABRA a ŠATÍLA

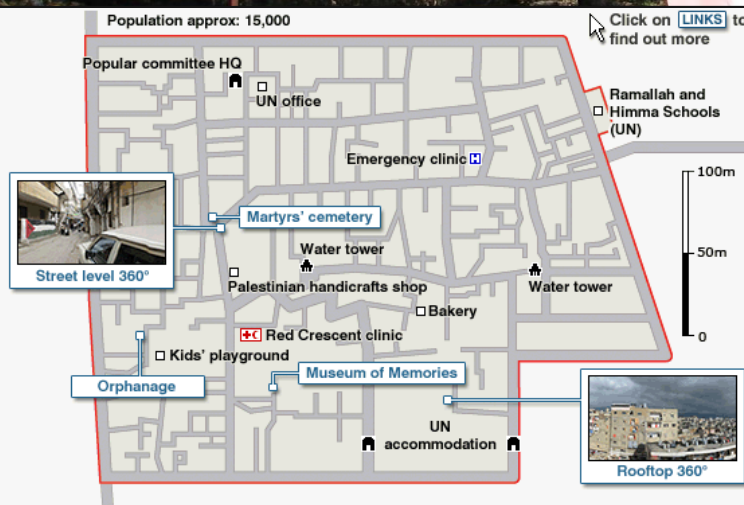
12 000 uprchlíků

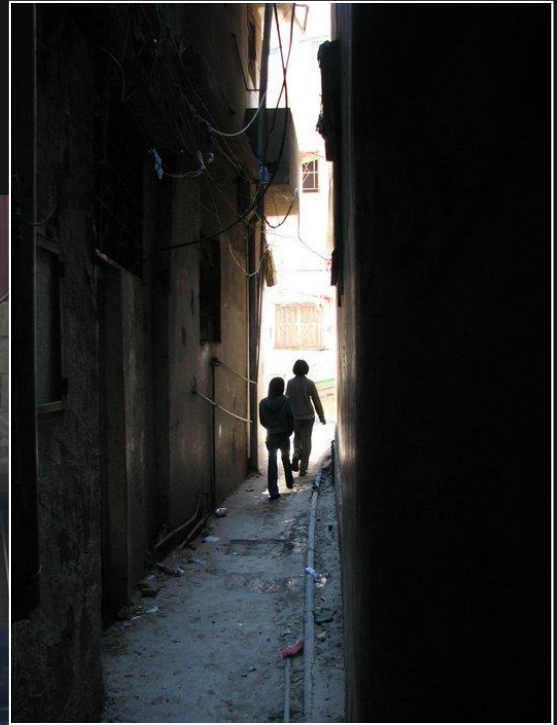

شهداء
مذبحة صيدا ومانا
1982

شهداء
مذبحة صيدا ومانا
1982

MARTYRS SQUARE
SITE OF SHATILA MASSACRES

حياة النجدة
روضة شاتو
تعلن عن بدء العمل الجليل ل
2006-2007

الجبهة الديمقراطية لتحرير فلسطين

٣٨ عاما في النضال
من أجل العودة والقدس
والدولة المستقلة

19 لانطلاقة
عاما حركة المقاومة الإسلامية. حماس

الشعب كل الشعب
ثوارٌ معي

19 لانطلاقة
عاما حركة المقاومة الإسلامية. حماس

لِدُوا اللّٰهَ عَلَيْهِ فَمَنْهُمْ مَّنْ قَضَىٰ نَحْبَهُ وَمَنْهُمْ مَّنْ يَنْتَظِرُ وَمَا بَدَّلُوا تَبْدِيلًا

مِنَ الْمُؤْمِنِينَ رِجَالٌ صَدَقُوا مَا عَاهَدُوا

بقلوب مؤمنة بقضاء الله وقدره، ترفأ

حركة المقاومة الإسلامية - حماس

وعائلات الشهداء

إلى شعبنا الفلسطيني
وجماهير أمتنا العربية والإسلامية

تاريخ الاستشهاد: ٢٦-١٢-٢٠٠٩

لوجه - أو استشهاد

الشهيد ياسل أحمد جمعة

(أبو مالك)

مواليد مخيم البرج الشمالي - صور

في ٩/١٠/١٩٨٠

من قرية الكساير

الشهيد حسن سعيد الحداد

(أبو علي)

مواليد مخيم البرج الشمالي - صور

في ١٤/١١/١٩٨٧

من قرية ديشوم

الجمهورية اللبنانية
وثيقة سفر

لللاجئين الفلسطينيين

REPUBLIQUE LIBANAISE

DOCUMENT DE VOYAGE
pour les

REFUGIES PALESTINIENS

Tábor El-Bass (Týros) 10 000 uprchlíků

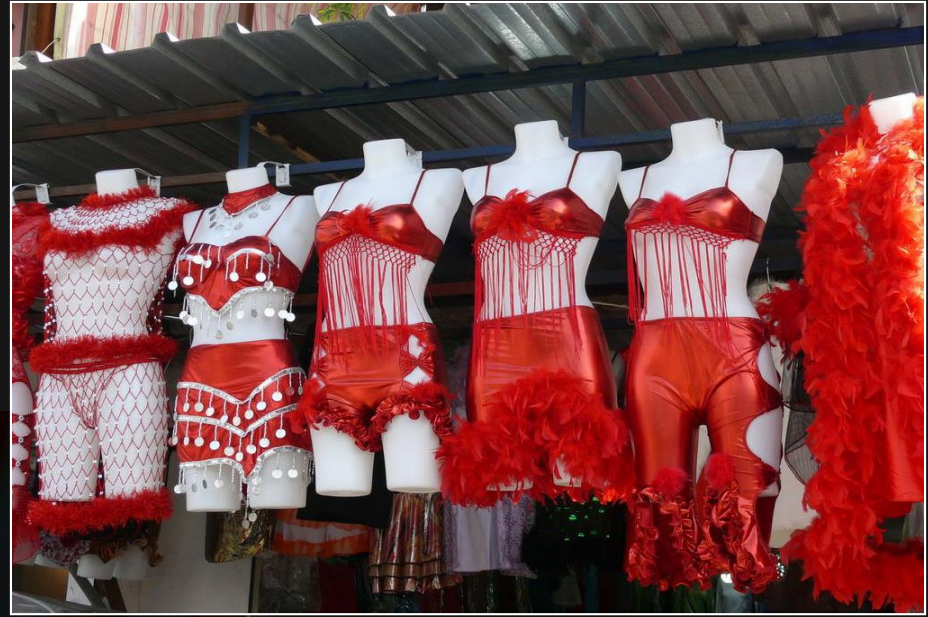

tábor Wavell (Baalbek) 7400 uprchlíků

Ein el-Hilwe (Sidon) 45 000 uprchlíků

Díky za pozornost!

Děkuji za pozornost!

Pro další informace sledujte:

<http://blizky-vychod.blogspot.com>

Publikace:

- *Judaismus a politika v Izraeli* (2002, 2009)
- *Izrael a Palestina* (2005)
- *Encyklopedie blízkových. terorismu* (2007)
- *Rabíni naší doby* (2010, spoluaut.)
- *Dějiny moderního Izraele* (2011)
- *Lidé svatých zemí* (2012)
- *Rabbis of our Time* (2015, Routledge)
- *Korán, meč a volební urna* (2020)

